

Συμπεράσματα
Του 27^{ου} Συνεδρίου Εμπορικού Δικαίου
«Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου»
Καρπενήσι, 20-22 Οκτωβρίου 2017

Η κοινή διαπίστωση από το φετινό μας Συνέδριο είναι, πιστεύω, η υψηλή ποιότητα των εισηγήσεων και παρεμβάσεων, που μας επέτρεψαν να έχουμε μια σχεδόν συνολική εποπτεία των πρόσφατων εξελίξεων στο πτωχευτικό δίκαιο. Και είναι αλήθεια ότι οι εξελίξεις αυτές και πολλές είναι και σημαντικές και καταλαμβάνουν ολόκληρο το χώρο του πτωχευτικού δικαίου, με μαζικές τροποποιήσεις της υφιστάμενης νομοθεσίας αλλά και εισαγωγή νέων συλλογικών διαδικασιών, που έχουν εμπλουτίσει αλλά και έχουν δυσκολέψει την εποπτεία αυτού του κλάδου.

1. Θα αναφερθώ αρχικά σε μια παρατήρηση του συναδέλφου **κ.Τάσου Κεφαλέα**, που υπήρξε πάντοτε στυλοβάτης του Συνδέσμου και που παρακολουθεί ανελλιπώς τα συνέδριά μας. Ο **κ.Κεφαλέας** διερωτήθηκε, αν τα συμπεράσματα των συνεδρίων μας λαμβάνονται υπόψη από την εκτελεστική εξουσία. Θα μπορούσε η απάντηση να συνοδεύεται από ένα μελαγχολικό χαμόγελο και να είναι αρνητική, αλλά αυτό νομίζω δεν είναι όλη η αλήθεια. Μπορεί η εκτελεστική εξουσία να μην παρίσταται στα συνέδριά μας ή να διαβάζει τα πρακτικά τους, ένας τρόπος όμως επιρροής των συνεδρίων μας και μάλιστα σημαντικής είναι η συμμετοχή των μελών μας στον επιστημονικό στίβο, ιδίως δε στις νομοπαρασκευαστικές εργασίες, και το καλύτερο παράδειγμα είναι ακριβώς η συμμετοχή πολλών μελών μας στην ομάδα εργασίας υπό την προεδρία του καθηγητή **κ. Τριανταφυλλάκη**, που συνέταξε το τελευταίο μείζον νομοθέτημα του πτωχευτικού δικαίου, το ν. 4446/2016.

2. Ο νόμος αυτός και ιδιαίτερα οι νέες ρυθμίσεις της πτωχευτικής διαδικασίας, αποτέλεσαν το κύριο αντικείμενο του παρόντος συνεδρίου. Όχι όμως και το μοναδικό, αφού έγινε λόγος και για τη διαδικασία εξυγίανσης στη σημερινή μορφή της (εισηγήσεις των καθηγητών **κ.κ. Χριστοπούλου-Καραφλού, Γιοβανόπουλου και Χατζηγιάννου**), για τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών (εισήγηση **κ.Μούργελα**), που είναι σπουδαίος διότι περιέχει νέες μεθόδους ιδιαίτερα για τη μαζική αντιμετώπιση της αφερεγγυότητας, αλλά και για την πιο πρόσφατη εξωπτωχευτική-

εκκαθαριστική διαδικασία, την ειδική διαχείριση (ν. 4307/2014). Στο στρογγυλό τραπέζι του Σαββάτου, που είχε ως αντικείμενο την μεταβίβαση της επιχείρησης στο πλαίσιο των συλλογικών διαδικασιών, έγινε εκτεταμένη συζήτηση για την διαδικασία αυτή, και μάλιστα όπως εφαρμόστηκε στη μεταβίβαση της επιχείρησης του Δημοσιογραφικού Οργανισμού Λαμπράκη (ΔΟΛ). Ήταν ευτύχημα που μπόρεσαν να μιλήσουν συνάδελφοι, εντός και εκτός του πάνελ, που χειρίστηκαν την υπόθεση αυτή (κυρίως οι **κ.κ. Αθανασόπουλος και Πιμπλής**), με αρμοδιότητα και νηφαλιότητα. Μάλιστα, εφόσον το πείραμα πέτυχε, διερωτάται κανείς μήπως θα ήταν καλό να επαναληφθεί και σε σχέση με άλλες υποθέσεις, που έχουν κινήσει γενικότερο ενδιαφέρον, με συμμετοχή στη συζήτηση προσώπων που είχαν συμβουλευτική ή δικηγορική ανάμειξη στις υποθέσεις αυτές, αρκεί βεβαίως αυτό να γίνεται με όρους ήρεμου επιστημονικού διαλόγου. Πέραν της ειδικής διαχείρισης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχαν και οι άλλες αναπτύξεις του πάνελ, ιδιαίτερα η θέση των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβίβασης της επιχείρησης (ζήτημα που παρουσιάστηκε από τον ομ. Καθηγητή **κ.Γ. Λεβέντη**). Εξαιρετικού ενδιαφέροντος είναι οι παρατηρήσεις του **κ.Λεβέντη** για το δικαιολογητικό λόγο της προστασίας των εργαζομένων και για το αν ο δικαιολογητικός αυτός λόγος μπορεί να είναι ο ίδιος όταν η υπό μεταβίβαση επιχείρηση δεν είναι υγιής ή βιώσιμη και η μεταβίβασή της χρησιμοποιείται ως μέσο για την εξυγίανση ή διάσωσή της καθώς και για τη διάσωση ενός μέρους τουλάχιστον των θέσεων εργασίας.

3. Στο στρογγυλό τραπέζι έγινε και συγκριτική επισκόπηση των ρυθμίσεων για τη μεταβίβαση της επιχείρησης στις διάφορες συλλογικές διαδικασίες (εισηγήσεις του καθηγητή **κ.Ελευθεριάδη**, και των **κυριών Χάρισμα και Καλαντζάκου**). Η επισκόπηση αυτή έδωσε ευκαιρία για συζήτηση της αξίας των παραπτωχευτικών διαδικασιών, ένα πρόβλημα ιδιαίτερης σημασίας. Για πολλά χρόνια τώρα η Ελλάδα διαθέτει μια ευρεία γκάμα συλλογικών διαδικασιών, που προορίζονται να υποκαταστήσουν και άρα να ανταγωνιστούν την πτωχευτική διαδικασία. Μπορεί κανείς να δει θετικά το φαινόμενο αυτό, αφού έτσι μπορεί ο χειρισμός της αφερεγγυότητας να γίνει με περισσότερους τρόπους, προσαρμοσμένους στις ιδιαιτερότητες κάθε επιχείρησης, μπορεί όμως να το δει και αρνητικά, θεωρώντας ότι η πτωχευτική διαδικασία θα πρέπει να είναι εκείνη (και μόνο εκείνη), που θέτει με τρόπο γενικό και άρα προβλέψιμο τους κανόνες του παιχνιδιού. Ιδιαίτερα απασχόλησε το στρογγυλό τραπέζι το ερώτημα αν είναι σκόπιμη η ύπαρξη `χωριστής διαδικασίας μεταβίβασης της επιχείρησης (εννοώ την ειδική

διαχείριση), ή αν πρέπει κάτι τέτοιο να επιδιωχθεί αποκλειστικά στο πλαίσιο της πτωχευτικής διαδικασίας. Ο **κ.Αθανασόπουλος** προτίμησε την ειδική διαχείριση, έστω και με ορισμένες διορθώσεις, ενώ αντίθετα η κα **Χάρισμα** δεν βλέπει ειδικά πλεονεκτήματα στην εκποίηση αυτή, ενώ διαπιστώνει ότι η διαδικασία αυτή «παραδίδει την εξουσία των καταστατικών οργάνων στον διοριζόμενο ειδικό διαχειριστή». Εξάλλου ο **κ.Ελευθεριάδης** μας έδειξε τις δυσκολίες ένταξης των επιμέρους συλλογικών διαδικασιών στην τελολογικού χαρακτήρα διάταξη του άρθρου 1, ιδιαίτερα αν ληφθούν υπόψη άλλα δίκαια, όπως το γαλλικό και το ιταλικό.

4. Στο Συνέδριο αυτό πάντως έμφαση δόθηκε στην πτωχευτική διαδικασία. Βεβαίως πολλές πλευρές της διαδικασίας αυτής δεν παρουσιάστηκαν, είτε διότι ο ν. 4446/2016 δεν τις έθιξε (τέτοιες είναι π.χ. η πτωχευτική ανάκληση, η πτωχευτική διεκδίκηση, η τύχη των αμφοτεροβαρών συμβάσεων κλπ.), είτε διότι προέκυψαν αργότερα, μετά την κατάρτιση του προγράμματος του Συνεδρίου, όπως συνέβη με την ιδιαίτερης σημασίας απλοποιημένη διαδικασία (ν. 4472/2017). Και δεν συζητήθηκαν ακόμα ενδιαφέροντα θέματα, όπου το πτωχευτικό δίκαιο έρχεται σε επαφή με άλλους κλάδους δικαίου, όπως είναι το φορολογικό δίκαιο, το δίκαιο του ανταγωνισμού, το δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, το ενωσιακό δίκαιο (πρβλ. το νέο Κανονισμό 848/2015) κ.ά. Σημειώσαμε τέλος την απουσία των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων (ν. 3869/2010), καθώς και των ρυθμίσεων για την διαχείριση και μεταβίβαση των κόκκινων δανείων (ν. 4354/15). Βλέπουμε ότι και στο πτωχευτικό δίκαιο η τέχνη είναι μακρά και ο βίος βραχύς.

5. Ο καθηγητής **κ. Τέλλης** στη γενική του εισήγηση μας πρόσφερε τη νέα εικόνα του πτωχευτικού κώδικα, όπως προέκυψε με το νόμο 4446/2016. Αυτά που, με λίγες λέξεις συνέβησαν με το νόμο αυτό είναι: επανασχεδιάστηκαν τα όργανα της διαδικασίας, για τα οποία στη συνέχεια μας μίλησε ο **κ. Κουλουριάνος**, επανακαθορίστηκαν οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών, ιδίως με μεταφορά αρμοδιοτήτων από το πτωχευτικό δικαστήριο στον εισηγητή, θεσπίστηκε επαγγελματικό δίκαιο για τους διαχειριστές αφερεγγυότητας, καταργήθηκε η επιτροπή πιστωτών, ενώ απλοποιήθηκε και η λειτουργία της συνέλευσης, που πλέον δεν περιλαμβάνει την κατάρτιση πίνακα εικαζόμενων πιστωτών.

6. Εκτός όμως από τις παραπάνω διαδικαστικές και οργανωτικές περισσότερο όψεις της μεταρρύθμισης του ν. 4446/2017, που αποσκοπούν σε μια πιο αποτελεσματική πτωχευτική διαδικασία, υπήρξαν και ορισμένες άλλες εμβληματικές προβλέψεις, που χρωμάτισαν τη μεταρρύθμιση. Μία απ' αυτές, για την οποία μας μίλησε ο καθηγητής **κ. Αυγητίδης**, ήταν ο θεσμός της απαλλαγής, που, όπως μας είπε, αποτελεί το σημείο χειραφέτησης του ελληνικού πτωχευτικού δικαίου από την μονοδιάστατη προσέγγιση του συμφέροντος των πιστωτών. Αυτό βέβαια σημαίνει ότι θα πρέπει να δούμε μήπως πρόκειται για μια γενικότερη αλλαγή στόχευσης του ελληνικού πτωχευτικού δικαίου και συγκεκριμένα αν τέτοιες ρυθμίσεις, όπως η απαλλαγή, επιφέρουν κάποια λειτουργική μεταβολή στο άρθρο 1 του ΠτΚ και περιτέλλουν την πρωτοκαθεδρία των πιστωτών. Κατά τον **κ. Αυγητίδη** πρόκειται πράγματι για μια «θεαματική στροφή» της κατεύθυνσης του πτωχευτικού δικαίου από τα συμφέροντα των πιστωτών στην ανάδειξη ως θεμελιώδους στόχου του της παροχής δεύτερης ευκαιρίας στην επιχείρηση που πτώχευσε ή που κινδυνεύει να πτωχεύσει.

7. Σε ορισμένα επιμέρους ζητήματα υπήρξε σκεπτικισμός. Ένα τέτοιο ζήτημα, που το έθιξε ο **κ. Μαστρομανώλης**, είναι η «πιθανότητα αφερεγγυότητας», που (υπό προϋποθέσεις) αποτελεί νέο λόγο πτώχευσης, αλλά όμως παρουσιάζει μεγάλου βαθμού αοριστία. Ο **κ. Μαστρομανώλης** διερωτήθηκε, αν η γκάμα των αντικειμενικών προϋποθέσεων της πτώχευσης είναι ικανή να συλλάβει εγκαίρως την οικονομική δυσπραγία και αν η «πιθανότητα αφερεγγυότητας» είναι αξιοποιήσιμη. Ένα άλλο ζήτημα, που το έθιξε ο **κ. Μάζης** στην εισήγησή του για τις διανομές, είναι ο περίεργος κανόνας, κατά τον οποίο παρακρατείται 10% υπέρ των ανεγγύων πιστωτών, που έστω σε οριακές περιπτώσεις μπορεί να λάβουν περισσότερα από ό,τι οι ενέγγυοι πιστωτές – αλλά βέβαια η ρύθμιση αυτή έχει την καταγωγή της στις πρόσφατες ρυθμίσεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Επίσης ο **κ. Φράστανλης** διερωτήθηκε για την αποτελεσματικότητα του σημαντικού άρθρου 98, που αφορά την ευθύνη της εταιρικής διοίκησης είτε για την καθυστέρηση της κήρυξης της πτώχευσης είτε για την πρόκληση της παύσης πληρωμών. Η διαπίστωση πράγματι είναι ότι το άρθρο 98 δεν έχει εφαρμοστεί και συνεπώς δεν υπάρχει νομολογία. Τη νομολογία δεν θα χρειαζόμαστε μόνο για την απόδειξη εφαρμογής (η εφαρμογή μπορεί να μη γίνεται αντιληπτή, στο μέτρο που το άρθρο 98 δρα προληπτικά), θα ήταν όμως καλό να υπήρχε η νομολογιακή επεξεργασία των διατάξεων αυτών, με τα πολλά προβλήματα που παρουσιάζουν.

8. Αυτά για την πτωχευτική διαδικασία, δύο λόγια και για το άλλο σκέλος των εισηγήσεων, που είναι η διαδικασία εξυγίανσης. Έγινε λόγος για τρία καίριας σημασίας ζητήματα, που σηματοδοτούν τις νέες ρυθμίσεις, δηλ. το μονοπώλιο του prepack, η αντιμετώπιση της δυστροπίας (holdout) και τα προληπτικά μέτρα:

8.1. Το prepack αποτελεί πλέον την μοναδική μέθοδο εξυγίανσης. Η κα **Χριστοπούλου-Καραφλού** περιέγραψε τη μέθοδο αυτή και παρατήρησε ότι υπήρξε μεν περιορισμός των μεθόδων, ότι όμως η νομική φύση και ο σκοπός της εξυγιαντικής διαδικασίας δεν μεταβλήθηκαν με τον ν. 4446/2016, αλλά παραμένουν ως έχουν από τον χρόνο εισαγωγής του θεσμού της εξυγίανσης στον ΠτΚ με τον ν. 4013/2011.

8.2. Για την αντιμετώπιση της μετοχικής κωλυσιεργίας με το άρθρο 101 μας μίλησε ο **κ. Γιοβαννόπουλος**. Βασικό ζήτημα εδώ είναι να βρεθεί το σημείο ισορροπίας μεταξύ εταιρικής αυτονομίας και εξυγίανσης. Το άρθρο 101 αφορά τη διαδικασία εξυγίανσης, πρέπει όμως να θυμόμαστε ότι τα άρθρα αυτά εφαρμόζονται και στη διαδικασία αναδιοργάνωσης. Να θυμόμαστε επίσης ότι, όταν μιλάμε για holdout, δεν πρέπει να περιοριζόμαστε στους μετόχους, όπως συμβαίνει στο άρθρο 101, αλλά και στους πιστωτές, που ψηφίζουν κατά πλειοψηφία, αλλά και στον ίδιο τον οφειλέτη (του οποίου η συναίνεση υπό προϋποθέσεις μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη). Ο **κ.Γιοβαννόπουλος** μας εξέθεσε όλο το σκηνικό, όπως εμφανίζεται στην περίπτωση κωλυσιεργίας των μετοχών, αλλά και τα τεχνικά προβλήματα που μπορούν να εμφανιστούν (π.χ. ο μέτοχος να λέει ότι θα ψηφίσει υπέρ και στο τέλος να ψηφίζει κατά).

8.3. Τέλος τα προληπτικά μέτρα, αυτόματα (που είναι το novum) ή και δικαστικά διατασσόμενα, αποτελούν επίσης ένα κρίσιμο επεισόδιο στη διαδικασία εξυγίανσης και είναι αυτό που κατά καιρούς κατηγορείται ότι δημιουργεί προϋποθέσεις κατάχρησης τις διαδικασίας. Σωστά ο **κ.Χατζηγιωάννου**) επισημαίνει την ανάγκη εξισορρόπησης των πραγμάτων μέσω ερμηνείας.

9. Με την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα εισήγησή του, ο καθηγητής **κ.Δημάκης** μας ξενάγησε στο νέο άρθρο 65 του ν. 4472/2017. Είναι το άρθρο με το οποίο επιδιώχθηκε να ενθαρρυνθούν τα στελέχη του Δημοσίου και των τραπεζών

να προβαίνουν σε ρυθμίσεις χρεών, χωρίς να κινδυνεύουν να βρεθούν υπόλογοι για το έγκλημα της απιστίας. Πρόκειται για ένα δυσχερέστατο πρόβλημα, που βρίσκεται στο πεδίο έντασης μεταξύ της ανάγκης μαζικής διευθέτησης των κόκκινων δανείων, απαραίτητης για τη λειτουργία συλλογικών διαδικασιών, όπως είναι ο εξωδικαστικός μηχανισμός, και της ομαλής εφαρμογής των ποινικών διατάξεων, χωρίς να φαίνεται ότι η Πολιτεία ευνοεί οποιαδήποτε απαλλαγή από τα χρέη σε βάρος του Δημοσίου ή των τραπεζών. Δυστυχώς, όπως μας εξήγησε ο **κ. Δημάκης**, ο τρόπος με τον οποίο λύθηκε το πρόβλημα όχι μόνο είναι αναποτελεσματικός, αλλά και κινδυνεύει να δημιουργήσει άλλα προβλήματα και ενδεχομένως να καταστήσει χειρότερη τη θέση εκείνων που έχουν την ευθύνη των ρυθμίσεων. Θα προσέθετα ότι το άρθρο 65 καλύπτει μόνο τις ρυθμίσεις των χρεών, όχι και την λεγόμενη εξυγιαντική χρηματοδότηση, εκείνη δηλαδή που προορίζεται να βοηθήσει την ανόρθωση της επιχείρησης. Ίσως θα πρέπει το όλο θέμα να κοιταχτεί εκ νέου.

Τελειώνοντας να δούμε κάπως μακροσκοπικά το Συνέδριο αυτό.

1. Μιλώντας για τις πρόσφατες τροποποιήσεις της νομοθεσίας των συλλογικών διαδικασιών ουσιαστικά μιλάμε για το μέλλον, αφού απομένει το κύριο και δυσκολότερο μέρος της μεταρρύθμισης, που είναι η εφαρμογή της. Το αν θα επαληθευθούν οι προσδοκίες του νομοθέτη, τον αν δικαιολογείται η αισιοδοξία, το αν πράγματι η στόχευση υπήρξε σωστή, δεν το ξέρουμε ακόμα, αν και πιστεύω δεν θα αργήσουμε να το μάθουμε. Προς το παρόν πάντως, η επεξεργασία των νέων διατάξεων και η ένταξή τους σε μία γενικότερη προσπάθεια ανάταξης των δυνάμεων και ανάπτυξης στην Ελλάδα είναι απαραίτητη κι αυτό ήταν κυρίως η αποστολή του Συνεδρίου μας. Όμως εδώ είμαστε, και θα πρέπει να δούμε αν όλα αυτά τα θέματα θα πρέπει να τα ξανασυζητήσουμε σε ένα άλλο συνέδριο.

2. Κάτι άλλο που πρέπει να επισημανθεί είναι η ανάγκη μιας νομοθετικής ηρεμίας στο άμεσο μέλλον, που να επιτρέψει την εξοικείωση με τις νέες διατάξεις και την ψύχραιμη σκέψη. Το τσουνάμι των μεταρρυθμίσεων έχει δημιουργήσει ένα αίσθημα κόπωσης, που προέρχεται από την ανάγκη ενημέρωσης και κατανόησης σε ασφυκτικά χρονικά πλαίσια, ενώ συνεχώς αναγγέλλονται και περαιτέρω τροποποιήσεις και συμπληρώσεις της

νομοθεσίας. Κατά κάποιο τρόπο το πτωχευτικό δίκαιο έχει αποκτήσει αυτό το χαρακτηριστικό του φορολογικού δικαίου, δηλαδή την αέναη αναμόρφωση, που μεταβάλλει συνεχώς τους όρους της επιχειρηματικότητας και του ανταγωνισμού.

3. Ένα τρίτο σημείο, που το είδαμε στο Συνέδριο αυτό, και στο οποίο αναφέρθηκα και προηγουμένως, είναι η αμφιθυμία γύρω από το φαινόμενο των παραπτωχευτικών διαδικασιών, που ανταγωνίζονται την πτωχευτική διαδικασία. Είναι ένα φαινόμενο που έχει πολλαπλά συζητηθεί, χωρίς όμως να έχει υπάρξει κάποιο consensus περί το δέον γενέσθαι. Στο Συνέδριο πήραμε μια γεύση της αμφιθυμίας αυτής, αφού άλλοι μεν, όπως οι **κ.κ. Μάζης, Μιχαλόπουλος, Κοτσίρης** και η **κα Χάρισμα**, κράτησαν αρνητική ή επιφυλακτική στάση απέναντι στις διαδικασίες αυτές, ενώ άλλοι, όπως ο **κ.Αθανασόπουλος** (τουλάχιστον για την ειδική διαχείριση), τις θεωρούν καλό δομικό στοιχείο του πτωχευτικού μας δικαίου, που μπορεί να δώσει λύσεις στις ιδιαιτερότητες που έχουν οι προβληματικές επιχειρήσεις κάθε εποχής. Σε κάθε περίπτωση, το θέμα δεν μπορεί να λυθεί με ένα ναι ή ένα όχι, αλλά καλό θα είναι να εξετάζονται τα προσόντα και τα ελλωτώματα καθεμιάς από τις διαδικασίες αυτές. Αυτό πάντως που μπορεί να λεχθεί είναι ότι οι παραπτωχευτικές διαδικασίες έχουν πλέον σήμερα το πάνω χέρι, ενώ η πτώχευση έχει υποβαθμισθεί σε μια διαδικασία οιονεί επικουρική, που κηρύσσεται δηλαδή όταν δεν υπάρχουν άλλες πιο εύκολες ή πιο γρήγορες λύσεις. Στο πλαίσιο αυτό θα τολμούσα να θυμίσω μια από τις τελικές σκέψεις της δικής μου εισήγησης, *ότι μπορεί να βαδίζουμε πως ένα πτωχευτικό δίκαιο χωρίς πτώχευση*. Δεν είναι λογοπαίγνιο. Ο μικρός αριθμός των πτωχεύσεων, που γίνεται όλο και μικρότερος, μας επιτρέπει τη σκέψη ότι το πτωχευτικό δίκαιο και της μόδας είναι και μεγάλη πελατεία έχει, αλλά η πτωχευτική διαδικασία κινδυνεύει πλέον να ατροφήσει. Βεβαίως δεν ήρθε ακόμα η ώρα για το ρέκβιεμ της πτώχευσης, γεγονός είναι όμως ότι το ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο πρέπει πλέον να το βλέπουμε συνολικά και όχι μόνο ως προς την πτωχευτική του πτυχή.

Και τώρα έχω τη χαρά να πω τα οφειλόμενα ευχαριστήρια. Πρώτα-πρώτα στους εισηγητές μας, χάρις στους οποίους είχαμε ένα υψηλού επιπέδου Συνέδριο. Στους προέδρους των συνεδριάσεων, κατά χρονολογική σειρά τον **κ.Βασίλειο Γκαρίλα**, Πρόεδρο του φιλοξενούντος το Συνέδριο Δικηγορικού

Συλλόγου Ευρυτανίας, τον καθηγητή **κ.Γ.Τριανταφυλλάκη**, Πρόεδρο της Επιτροπής Διαχείρισης Αφερεγγυότητας και Α' Αντιπρόεδρο του Συνδέσμου, τον Πρόεδρο Εφετών **κ. Γεώργιο Χριστοδούλου**, και τον καθηγητή **κ.Γ.Μιχαλόπουλο**. Ευχαριστούμε και όσους μας απέστειλαν παρεμβάσεις (**κ.κ. Καραμανάκου, Νικολοπούλου, Ορφανίδου, Παΐζη, Ποταμίτη και Αλ.Ρόκα**), που είναι όλες ιδιαίτερα αξιόλογες.

Θερμά ευχαριστούμε επίσης τους χορηγούς μας (Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, Δικηγορική Εταιρία Μπαχά-Γραμματίδη, και την πάντοτε παρούσα αρωγό του Συνδέσμου Νομική Βιβλιοθήκη). Και βέβαια όλους εσάς Κυρίες και Κύριοι, που ήρθατε και παρακολουθήσατε τις εργασίες του Συνεδρίου μας. Και θα ήθελα τέλος με την άδειά σας να ευχαριστήσω εκ μέρους όλων την Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου, τον Γενικό Γραμματέα **κ. Σ.Αλεξανδρή**, τον Ειδικό Γραμματέα **κ.Κ.Αλεπάκο** και την Ταμία μας **κα Μ.Χάρισμα** για την πολύτιμη και αποτελεσματική φροντίδα τους.

Ευχόμαστε σε όλους καλό δρόμο.

Ευάγγελος Περάκης

Ομ.Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικών